

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

78. ÅRGANG

---

22. OKTOBER 1966

A V I N N H O L D E T :

• DET KONSILET SOM
ALDRI BLE HOLDT

NR

20

NESTE NUMMER UTKOMMER 5. NOVEMBER 1966

AV KIRKENS LIV

Uken 23.—29. okt.

21. SØNDAG EFTER PINSE

Epistel: Ef. 6, 10—17

Evangelium: Matt. 18, 23—35

Et stadig tilbakevendende tema i søndagens tekster, er det at kristenlivet er en kamp — og gjentatte ganger har Paulus i sine epistler manet oss til å stå faste i striden mot de onde makter. Også idag understrekes dette i høy grad: Ta Guds fulle rustning på, så dere kan stå imot djevelens listige angrep. Dog er det ikke en kamp mot kjød og blod det gjelder i første rekke, men mot ondskapens åndehær i himmelrommet.

Livet er altså en stadig kamp mellom godt og vondt, og vi skal ikke ha levet lenge før vi har gjort den erfaring at vi slett ikke alltid gjør det gode som vi vil, men tvertimot det onde som vi ikke vil. Og hvor mange ganger handler vi ikke som den ubarmhjertige medtjener i dagens evangelium. Vår dømmesyke og hårdhet er ofte adskillig større mot vår neste enn mot oss selv, og vi har vondt for å tilgi. Men glemmer vi ikke alle de gangene vi selv må tryggle Vårherre om hans langmodighet med oss. Vi skal ikke bare tilgi, men gjøre det av hjertet, sier teksten. Det kan være altfor fristende å ta en «ovenfra og nedad» posisjon overfor den arme synder. Bjelken i vårt eget øye er stor nok, og med den samme dom vi dømmer med skal vi selv bli dømt engang.

MANDAG: *Erkeengelen Rafael*, hvis historie vi finner i Tobias' bok i Det Gamle Testamente.

TIRSDAG, ONSDAG og TORS- DAG er feriedager denne uke.

FREDAG: *De hl. Simon og Judas*, apostler. Muligens de samme Matteus nevner som «Jesu brødre» (Matt. 13, 55). De led begge ifølge tradisjonen martyrdøden i Persia etter å ha utbredt evangeliet.

LØRDAG: *Jomfru Marias lørdagsmesse*.

Uken 30. okt.—5. nov.

22. SØNDAG EFTER PINSE
KRISTI KONGEFEST

Epistel: Kol. 1, 12—20

Evangelium: Joh. 18, 33—37.

Det er Kristus som kongenes Konge og herrenes Herre vi feirer idag. Ved å innføre den festen, har Pius XI villet understreke Kristi suverenitet overfor verden — et evig kongedømme for hvilket Kristus er overhodet. Alt er skapt ved ham og for ham, sier epistelteksten — for det var Guds vilje at hele hans fylde skulle ta bolig i ham. Mitt rike er ikke av denne verden, svarer Jesus da Pilatus spør om han er konge, men «Jeg er Konge, der-til er jeg født og derfor er jeg kommet til verden, forat jeg skal vidne om sannheten. Hver den som er av sannheten hører min røst.» Er vi av sannheten, har vi også del i hans kongedømme.

Kristi Kongefest er ungdomslagenes fest, og sammen med våre protestantiske brødre synger vi: Lov Jesu navn og herredom, høgenglar i hans slott.

Ber krona fram til hyllings ljom, og kron han, allheims drott.

MANDAG og FREDAG er feriedager denne uke. Messens tekster er for 22. søndag etter pinse: epistel: Fil. 1, 6—11 og evangelium: Matt. 22, 15—21.

TIRSDAG: *Allehelgensfest*. Det er «den store, hvite flokk» vi feirer — helgenskaren som er samlet foran kongsstolen. «Gled og fryd dere for deres lønn er stor i himmelen» (evangeliet).

ONSDAG: *Allesjelesdag*. Vi minnes våre avdøde — «Herre, gi dem den evige hvile, og la det evige lys skinne for dem».

TORS DAG: *Den hl. Karl Borromeus*, bekjenner og erkebiskop av Milano, senere kardinal. Arbeidet for de fattige og utga en katekismus. († 1584)

LØRDAG: *Jomfru Marias lørdagsmesse*.

KRISTI KONGEFEST

Det holdes ungdomsmesse i St. Hallvard kirke på Enerhaugen kl. 18 den 30. okotober. Om kvelden er det norsk aften i foreningslokalet med folkeviselek, underholdning og sang.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høy-messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 68 08 68	8.35 18.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	9.00	10.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 21 25 87	9.00	
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christies gt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 56 245	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnuss kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK, <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: <i>St. Svitbun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21214	8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila tlf. 21607	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 7558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke</i> , Storgt. 94. Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eystein kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31.VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

I redaksjonen:

Lars Roar Langslet, Gunnar Magnus, Albert J. Raulin O.P.,
Helge Erik Solberg og Nils Heyerdahl.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 42 37 43.
Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 42 31 70.

Abonnement (direkte ell. gjennom
postkontorene). Kr. 20 pr. år,
kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen
(se nederst på omslagssiden). 24
nummer årlig. - Postgiro 153 21.

IKKE BRUDD - MEN OPPBRUDD

Vi bringer i dette nummer av «St. Olav» opplysninger om presise konsilplaner som Pius XII tilskyndet av kardinalene Ruffini og Ottaviani arbeidet med i 1948, som et svar på verdenskrigens moralske ødeleggelser og kommunismens trussel. Det har ingen mening å sammenligne et utkast som havnet i arkivet med et konsil som nå er avsluttet. Ingen kan i dag si hva et annet Vatikan-konsil i Pius XII's regi ville ha blitt. Men selv det faktum at et kirkemøte den gang var i sikte, innbyr til enkelte betraktninger.

Den teori som går ut på at konsilenes tid prinsipielt var forbi i og med at det første Vatikan-konsil hadde stadfestet pavens stilling som enehersker, holder ikke stikk. Nå vet vi at både Pius XI i 1922 og Pius XII i 1948 overveide å samle verdensepiskopatet til et konsil. I begge tilfeller gjaldt det å bygge kirken og verden opp igjen etter en verdenskrig. Selv om paven har vært aldri så innstilt på å sentralisere kirkens administrasjon, har han også forstått betydningen av å støtte seg til biskopene over hele verden. Men man kan også feste seg ved at hverken Pius XI eller Pius XII, da det kom til stykke, holdt noe konsil. Derimot gjorde Johannes XXIII det. Det viser tross alt at et visst kirkebegrep gjør det vanskelig å gi biskopene deres rettmessige plass, den som Vatikan II nu har fremhevet. Det lille vi vet om kardinal Ottavianis forarbeide i 1948 understreker denne påstand.

Jo mer man studerer den katolske kirkes historie i moderne tid, jo bedre innser man at Johannes XXIII's pontifikat ingenlunde betegner en absolutt nydannelse. Man kan med full rett tale om *oppbrudd*, ikke på noen måte om *brudd*. Alt det som har skjedd i de siste år har sine røtter under Pius XI's og Pius XII's pontifikat. Det kan ikke være tvil om at det er den samme kirke som fortsetter sin vandring gjennom tidene.

Men på den annen side lar disse hendelser seg ikke formulere med gamle fortegn. Alt tyder på at Pius XII's konsil ville ha blitt samlet i den hensikt å reise et bolverk mot tidens farlige tendenser. Hvis det er sant at rund-

skrivelsen *Humani Generis* er det tydeligste spor vi har etter disse konsilplaner, blir denne antagelse ytterligere bekreftet. Det Johannes XXIII talte om, var å åpne kirkens vinduer mot verden, den samme kirke mot den samme verden. Et bolverk har lite felles med et åpent vindu. Selvsagt er dette en sannhet med modifikasjoner. Mange vinduer hadde åpnet seg før 1958, og kirken vil alltid måtte reise åndelige forsvarsverker mot destruktive krefter i tiden. Men som sagt, et nytt fortegn.

Spørsmålet om i hvilken grad den katolske kirke er blitt en ny partner opptar mennesker over hele verden. Det opptar ikke minst våre hjemlige protestantiske teologer som vurderer betydningen av dette nye fortegn meget forskjellig. Enkelte er tilbøyelig til å betrakte det som en ny emballasje for en gammel vare. Andre derimot mener at hele satsen er forandret, når fortegnet er nytt.

Vi skal ikke gjøre noe forsøk på å skifte vær og vind mellom disse to tolkninger. Vi kunne muligvis prøve det hvis vi begrenset debatten til konsiltekstenes innhold. Men hverken konsilet eller den katolske kirke anno 1966 lar seg innkapsles i seksten dokumenter. Det er helt rimelig å vente og se hvordan livet kommer til å harmonere med læren, hvordan teorien blir til praksis. Hver eneste katolikk har sitt soleklare ansvar for denne utvikling, men også hver av våre partnere i dialogen.

Noe må dog nevnes som kan klargjøre situasjonen. Den økumeniske dialog er en samtale mellom kristne som fremdeles har forskjellige oppfatninger av sentrale punkter i kristendommen, men er like villige til å lytte til Guds røst og adlyde hans vilje. Etter i årtier å ha uttrykt sterke

(Forts. side 316)

Kardinal Ruffini, erkebiskop av Palermo, fotografert i 1958: Sterkt på tale som Pius XII's etterfølger.

I NOTIS-BOKEN

Tirsdag 25. oktober: Foredrag i Katolsk Forum. KIRKEMUSIKKEN I FORNYELSENS TEGN ved pater Thoralf Norheim O.P. Kl. 20 i Neuberggt. 15.

Onsdag 26. oktober. Det holdes et orienterende møte for katolske akademikere i Neuberggt. 15 kl. 20.

Tirsdag 1. november: INNSENDINGER MOT KATOLISISMEN, pater Albert Raulin O. P. har kveldens foredrag i Katolsk Forum om den artikkelsamling som en rekke engelske katolikker har utgitt med meget kritiske og frimodige synspunkter på visse sider av katolisismen. Kl. 20.

Fredag 4. november: KIRKEN — KULTUR OG OPINION. I serien av foredrag «i konsilets kjølvann» forteller Massemediakommisjonens formann, skuespiller Rolf Sand og øvrige medlemmer om sin virksomhet.

KATOLSKE SKOLER

Det er nå 26 katolske skoler i Danmark med tilsammen 5 500 elever. Formannen i Foreningen af katolske skoler i landet, skoleinspektør Erling Tiedemann, Vejle uttalte imidlertid nylig at statens tilskudd til de private skolene er utilfredsstillende.

— Privatskolene står for en demokratisk tankegang og er skoleverdens sikkerhetsventil, sa Tiedemann. Sikkerhetsventilen er ikke den største delen på en maskin, men den er viktig.

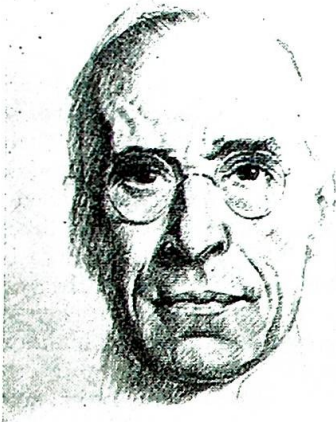
— Hvis samfunnet vil ha fri skole, en demokratisk skole, så må det betale hva det koster og så må samfunnet ikke pålegge et mindretall av foreldre å yde store personlige ofre for å opprettholde en sikkerhetsventil som vi i virkeligheten alle har nytte av. Dette bør erkjennes ved en kommende revisjon av tilskuddsordningen.

(Se ellers «Blikk på tiden».)

Ungdommens weekend-treff

Den 12.—13. november holdes weekend-treff for katolsk ungdom på Østlandet i Oslo omegn. Leder er Helge-Erik Solberg. Nærmere opplysninger fåes ved henvendelse til Skoleledelsen, Unge norske katolikkers forbund, Akersveien 5, Oslo eller over telefon 53 34 96 (Torfinn Juell). Arrangementet er beregnet på ungdom i alder ca. 16—25.

1951: DET KONSIL

Pater Giovanni Caprile, en italiensk jesuitt og høyst sannsynlig pave Paul VI's talerør har i en artikkel i «Civiltà Cattolica» fremlagt opplysninger om at Vatikanet fra 1948 til 1951 overveide planer om å sammenkalle et konsil.

Kardinalene Ruffini og Ottaviani meddelte i begynnelsen av 48 pave Pius XII at det etter deres overbevisning var nødvendig med et kirke-møte for å belyse og avgjøre enkelte punkter i Kirkens lære samt å ta stilling til alvorlige problemer, bl. a. kommunismen.

«St. Olav»s medarbeider Albert J. Raulin gjengir opplysninger i «Le Monde» den 21. september med følgende redegjørelse for disse nyheter:

En setning som en gang unnsnapp erkebiskopen av Palermo, kardinal Ruffini har allerede røbet at Pius XII hadde planer om å sammenkalle et konsil og at forarbeidet var kommet i gang. Ruffini selv skulle ha lansert idéen. Men de få hentydninger etter at det annet Vatikan-konsil begynte sitt arbeide, brakte ikke noe virkelig nytt i saken.

Artikkelen av pater Caprile i «Civiltà Cattolica» skaffer oss en god del nye opplysninger. Caprile holder på å utgi et verk i fem bind om Vatikan II, et verk som kommer til å bli en nærmest uttømmende kronike om kirkemøtet. Bind tre og fire (1963

—64, 1964—65) er nettopp kommet. Forfatteren nøyer seg ikke med å ta opp igjen de referater som han to ganger i måneden skrev i nevnte tids-skrift. Han utfyller dem og føyer til undersøkelser som, takket være utnyttelsen av de mest autoritative kilder, fremlegger den offisielle tolkning av forskjellige hendelser. Pater Caprile er Vatikanets talsmann og høyst sannsynlig Paul VI's talerør, uten av den grunn å henfalle til apologetikk. Han holder seg innenfor historieforskningens ramme og hans innlegg vil skaffe spesialistene et brukbart grunnlag for videre drøftelser.

Det er nyttig å minne om disse forhold for å understreke betydningen av den artikkel han nettopp har skrevet om det første utkast til et verdensomspennende katolsk konsil i 1948. Han nevner selv sine kilder, nemlig arkivet til Kongregasjonen for trosspørsmål (fhv. Hellige Officium). Det sier seg selv at han ikke hadde kunnet gjøre undersøkelser som bryter ikke bare med vanlig praksis men også med taushetsreglene hos Det hellige Officium, uten støtte, og kanskje bifall fra høyeste hold.

Kardinal Ottavianis avgjørende rolle.

Først den 24. februar og så den 4. mars 1948 meddelte Ruffini støttet av Ottaviani pave Pius XII at det ifølge deres overbevisning var nødvendig å sammenkalle et konsil. De feilaktige læresetninger som hopet seg opp og bredte seg ut på det filosofiske, teologiske, moralske og sosiale område, hadde skapt et behov for å belyse og avgjøre enkelte punkter i kirkens lære. Verdenskrigen hadde reist alvorlige problemer, og likeledes kommunismen. Kirkeretten, disiplinen innenfor kirken, forholdet til den moderne kultur og legfolkets apostolat trengte en åjourføring. Og endelig var et konsil det rette sted for å proklamere dogmet om Marias opptagelse i himmelen.

Paven ba Det hellige Officium om å se nærmere på spørsmålet. Fra mars til juli 1948 overveiet Ottaviani den beste fremgangsmåte sammen med syv konsulenter. Programmet gikk ut på å danne fem studiegrupper under

SOM ALDRI BLE HOLDT

N VEL BEVART HEMMELIGHET SIVER UT

Hvorfor skrinla Pius XII planen om å kalle sammen biskopene til et konsil i 1951?

ledelse av en sentralkommisjon hvis medlemmer skulle utpekes blant den romerske kuries prelater. Man hadde også drøftet emnevalget og funnet ut at de problemer som Det 1. Vatikan-konsil ikke hadde behandlet ferdig, i mellomtiden hadde skiftet karakter. Den liste som ble satt opp, tok hensyn til de moderne vranglærere og de mest aktuelle spørsmål som alene et konsil kunne rette eller svare på.

I mars 1949 utpekte Pius XII både presidenten og sekretæren for sentral-

kommisjonen: den første var erkebiskop Borgongini-Duca, apostolisk nuntius ved den italienske regjering, den andre jesuittpateren Pierre Charles, professor i dogmatikk ved Universitetet i Louvain. Kommisjonens elleve medlemmer var alle bosatt i Rom. Studiegruppene skulle få følgende formenn: pater Tromp for den dogmatiske teologi, pater (senere kardinal) A. Bea for Den hellige skrift, pater Hürth for de moralske og sosiale spørsmål, Msgr. Roberti for liturgien og den kirkelige disiplin.

Kort kirkemøte eller fri debatt?

Av hensyn til «den aktuelle situasjon i samfunnet» besluttet kardinalene i Det hellige Officium ikke å rådspørre seg med biskopene med hensyn til emnevalget. Sentralkommisjonen var enstemmig i sin avgjørelse om ikke å sette på dagsordenen noe som kunne «fremkalle en åpen konflikt» mellom konsilfedrene.

Skulle man få et kort kirkemøte? Dets oppgaver ville bli da å vedta en «høytidelig erklæring om enhet og enstemmighet», en liste over forkastelige vranglærere og en rekke reformer. Det ville bli pålagt de romerske kongregasjoner å sette dekretene ut i livet i pakt med de fremlagte endringsforslag. Flertallet blant sentralkommisjonens medlemmer motsatte seg imidlertid denne linje som ville ha resultert i tre eller høyst fire ukers arbeid i løpet av 1951 for hele konsilet. Flertallet ønsket at tiden ikke skulle begrenses på forhånd og at konsilfedrene fikk anledning til å arbeide i full frihet: «Man skal omhyggelig og for enhver pris unngå

(Forts. side 317)

23. oktober er Misjonssøndag

På denne dag samler Kirken seg på en særlig måte om misjonstanken.

Pave Paul sendte den 11. oktober ut en personlig appell til hele den katolske verden.

Paven oppfordrer inntrengende til at årets Misjonssøndag må ta form av en sann bønnens dag for fred og medmenneskelige forhold i Utviklingslandene hvor misjonene særlig hører hjemme og hvor problemene hopper seg opp, også for de kristne misjonærer. På den annen side må vi ikke glemme hvor store de materielle behov er, ja, stadig større, slik at det er alle kristnes plikt å forsøke å avhjelpe disse etter evne. Det er særlig viktig, idag, å gjøre alt for å fremelske og oppmuntre nye misjonskall, både leg og geistlig, og å be for denne intensjon at Herren må sende stadig nye arbeidere til sin vingård.

FIRE MINUTTER

AV HALLVARD RIEBER-MOHN

LONDON i september.

Det er lenge siden vi har sett dem i avisene, de engang regelmessig oppdukkende kart, med angivelser av hvor langt virkningene av en atombombe over Oslo-området ville rekke — gradert i forkulling, øyeblikkelig død, svære forbrenninger, blindhet, sjokk og nedfallsskader — forsinket leukemi og ødelagt arvestoff. Det er allerede lenge siden en over morgenavisen kunne konstatere, at det beste vern mot katastrofen var å reise til Norge nord for Eidsvoll — i tide. Ingen har fortalt oss om vi i dag må lenger avsted, som følge av fremskrittet. Den mest teknisk eksakte ødeleggelsesfaktor i verden i dag omtales nesten ikke lenger som en konkret, fysisk virkelighet — høyt regnet som et politisk pressmiddel, for kinesere.

Den britiske kringkasting — BBC — ga som kjent et fremragende *team*, under ledelse av Peter Watkins, den oppgave å behandle temaet i en fingert, men dokumentert og saklig holdbar «reportasje» over et hypotetisk atomangrep mot England, og de nærmest følgende dagers sannsynlige begivenheter. Watkins og hans folk fikk et enormt produksjonsbudsjett og førsterangs ekspertise til sin disposisjon. Resultatet — den 50 minutter lange TV-film «The War Game» — var så «godt» (dvs. så *riktig*), at BBC ikke kunne ta ansvaret (!) for å vise det på skjermen, fordi den allmenne informasjon om, og praktiske forberedelse av en slik mulighet på ingen måte har forbedret den britiske opinion på sjokket ved slike fakta.

Det er intet sensur-tiltak. Filmen vises, for et temmelig lamslått publikum, hver dag på en kino ved Piccadilly. Etter at tidligere president Eisenhower med påfallende *timing* har røpet at våpenstillstanden i Korea kom i stand etter at USA åpent overveide et A-angrep for å «forkorte» krigen, turde det være av interesse å se litt nærmere på hva denne skrupuløst eksakte dokumentarfilmen egentlig forteller.

«The War Game» er realisert i typisk TV-stil: Her er anskuelige kart, dramatiske opptrinn, lynsnare *face to face*-intervjuer med både naturvidenskaplige, militære, medisinske fagfolk og mannen i gata. En blanding av present virkelighet og nøktern *fiction* som unngår enhver patos og sensasjon og derfor virker til-litvekkende.

Dessverre.

For «The War Game» forteller ikke bare om hva som kan, og som fra et visst skråplan av *vil* skje. Den avslører også hvor rystende uvitende befolkningen i et av Europas gamle kulturland faktisk er om følgene av en slik katastrofe — åpenbart langt inn i det organiserte sivilforsvars rekker.

«The War Game» foreslår, blant flere muligheter for uavvendelig «opptrapping» av den nå herjende krig, denne: Kinesisk intervensjon i Vietnam, amerikansk atom-ultimatum til Peking, russisk okkupasjon av Berlin som avled-

ende repressalie. Dermed klapper fellen sammen — storkonfliktens dynamikk er trådt uavvendelig i funksjon. Filmen antyder tolv til fireogtyve timers hektisk krise og *brinkmanship* fra de impliserte parters side. Og så: Det store lysglimt, praktisk talt uten varsel, som følge av nærmere angitte militære prevensjoner, hvor hvert minutt teller når det gjelder å komme først til med A-leveransene.

Vi møter en engelsk befolkning som i høyden et par dager har visst at faren for atom-angrep mot England er overhengende, og som befinner seg midt i en gigantisk og nødvendigvis brutalt gjennomført tvangsevakuering til relativt begrensede områder. Sirenevarslene gir den ca. 4 — fire — minutter til å søke dekning. Tung om hjertet ser en autentiske opptak av samtaler med noen av de få som i dag har forberedt seg, og som usikre viser frem sine installeringer i bakgården — noen brett og mursteiner (*couldn't spend more than one pound, eight shillings, you know!*). Den patetiske hjelpeløshet stirrer oss i øynene — en husmor, en busskonduktør, en landhandler. De er uten svar på de «enkleste» spørsmål — der var visst en bok om alt dette, utgitt av det offentlige. Men den kostet én shilling — dessuten: Hva er strontium, og hva hjelper det å vite det

nå — hvis det er tre minutter igjen av de fire, og folk blir sinnssvake av skrekk under sirenenes ul?

Det følgende orker vel få å referere. Bildene er eksakt bygd opp over innhentede erfaringsmateriale fra Hiroshima, Hamburgs og Dresdens beryktede «ild-stormer» og forsterket, ut fra hva vi vet om de moderne våpens økte ødeleggelseskraft. Det er massedød under alle former. Det visste man jo — selv om det visualisert nærmer seg det uutholdelige. Men mest opplysende er likevel Peter Watkins' høyst sannsynlige hypotese om de nærmest følgende fire-fem dagers begivenheter — for de overlevende. Her er momenter som, forbløffende nok, sjelden eller aldri nevnes i de ansvarlige myndigheters ofte vilt uvirkelige beredskapsprosa.

Først og fremst dette: Et massivt atomangrep ødelegger, på ubestemt tid, det ordnede siviliserte samfunn det rammer. Sentral-administrasjon blir en umulighet (all myndighet er i filmen på forhånd overført til lokale råd). I katastrofeområdene bryter den medisinske administrasjon sammen: Filmen viser politifolk — ikke lenger så gemyttlige «bobbies» — som med revolveren i hånden må øve «barmhjertighetsdrap» på hundrer og atter hundrer av håpløse *casus*. Et par dager seinere svikter også ordensmakten, på grunn av den prekære matforsyning — individet faller tilbake på stadig mindre, kriminaliserte grupper og til slutt på jungelens lov i seg selv. Lite annet er tilbake enn jammer, galskap, selvoppholdelsesdrift og selvtekt: Familier som lever i et jordhull, omgitt av hermetikk og skarpladde skytevåpen. De menneskelige og materielle verdier som forsvinner allerede i den første angrepsbølge er ikke engang halve historien. I den nærmest følgende uke har de gjenlevende sannsynligvis tatt skrittet fra århundrers oppsamlet sivilisasjon og gjensidig sosial tilpassning til den primitive animalitet, fordi alle de vitale kadrer omkring vår sammensatte og spesifiserte humanitet er brutt sammen. Vi har ikke «skapt» det kompliserte samfunn vi lever i, og vi kan ikke «gjenskape» det innenfor en generasjon eller tre. Livsformene er en arv, frukten av en langvarig og rikt forgrenet verdiprosess ingen kan overskue. For første gang i historien holder menneskene i sine hender den apokalyptiske mulighet å ødelegge, i løpet av anslagsvis syv dager, dette kompleks som bærer hele vårt livs-

(Forts. side 318)

BLIKK på TIDEN

DE UARTIGE

■ I ett av de siste numre av «Farmand» (8. okt.) minnes Odd Eidem litt grøssende den «årtusenårgamle rekke av uartige elever» på skolene. Han regner opp så forskjellige tredjeklassinger som den hellige Augustin og dybdepsykologen Jung, begge hadde dårlige erfaringer fra timene. Og, deres skjebne deles av de utallige som alltid har betraktet de ærverdige skolebygninger som symboler på dystre nederlag.

Men hva nå?

I den senere tid har gymnasiaster, støttet av noen lektorer, offentlig meddelt at de arbeider med noe som kalles Norsk Forsøks-gymnas. Uansett hvordan man fortolker denne unorske besynderlighet, mener Eidem at man i den forbindelse kan notere seg følgende:

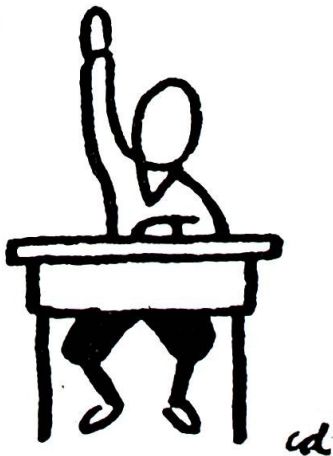
«Sett i større europeisk sammenheng har vi å gjøre med noe som angår det såkalte friskole-system, en livssyns-skole». Fenomener av denne art har til dags dato beklageligvis vært heftig bekjempet av norske pedagoger og departementer — en bekjempelse som har virket underlig f. eks. i Danmark der Staten støtter et hvilket som helst pedagogisk system bare det har tilhengere «nok» og blir ledet av kvalifiserte pedagoger som fører sine elever frem til et eksamensresultat innenfor Statens «normalplan».

I Norge har sant nok myndighetene under sterk tvil gitt en smule støtte til Steinerskolen og «katolske outsiders», men friskole-prinsippet er ikke dermed anerkjent. Hvis man derimot fullt ut støtter Norsk Forsøks-gymnas, anerkjenner man et prinsipp som vil bringe en fruktbar bevegelse inn i vår traurige pedagogiske situasjon.

Sant nok står det uklart hva Norsk Forsøks-gymnas innebærer qua pedagogisk idé — i den nåværende form virker ihvertfall presentasjonen diffus. Jeg begriper naturligvis at man ikke først og fremst ønsker å opprette et gymnasium der elevene ustoppelig skal gi lærere et spark i baken eller snakke uelegant om samtlige av livets verdier. Jeg tolker altså ikke den uklare tale om «disiplinære forhold» dithen at alt skal være tillatt, for ett sted må man naturligvis sette regler: F. eks. ved vindusknusing. For å neddempe vår medfødte trang til å drive ap: Det er vår tro at mange modne elever vil klare å innrette seg hensynsfullt innenfor et kollektiv som ikke byr på mas, meldingsbøker og trussel om straff. Likeledes er det vår tro at karaktersystemet ikke uten videre bør betraktes som et gode — i de fleste tilfeller er det antagelig et onde... Men det vi her snakker om og som *initiativagerne* først og fremst har snakket om, er tross alt bare ytre fenomener. Riktignok har man enkelte steder gått enda lenger idet noen synes å ha hevdet at også elevene skal være med på å tilrettelegge pensum. Slikt ville ikke bare være sludder men endog umodent sludder. For uvitende unge mennesker har her selv ikke et gram av saklig grunnlag å stå på.

Skolens indre målsetning må selvsagt bedømmes som det viktigste ved dette fenomenet. Hvor består denne indre målsetning? Det er foreløpig noe vanskelig å besvare. Jeg oppdager sant nok at man ønsker å lage en opprørsk skole som skal virke «frigjørende». — Hva innebærer det?

Fromt må jeg tilføye at med «opprør» sympatiserer jeg instinktivt når det gjelder samtlige skolespørsmål. Selv den

hellige Augustin ville antagelig ha vært en slags våpenbror hvis han hadde vært i stand til å utgi sine bekjennelser i ny utgave. Men mon ikke også noe annet ville ha interessert ham? Jeg tenker på skolens åndelige frigjørings-mål, dens egentlige «livsanskuelse». Og kanskje ville den hellige Augustin i en fotnote ha bemerket: Finnes det en norsk pedagog som ønsker å stå frem som rektor for opprørerne? Til dags dato har man bare sett sympatiserende uttalelser fra visse læreres side.»

Vi som har egne barn i den høyere skole i denne tiden, merker vel hvordan de glir inn i rekken av de «uartige» ofte. Og, ærlig talt, det er liten trøst at selv Augustin hadde sine vanskeligheter i skoletiden.

Derfor venter de fleste av oss på at det skal bli en bevegelse i det Eidem kaller «vår traurige pedagogiske situasjon».

ANDSFRIHET?

■ Dagen efter at den første sne hadde ligget, vi hadde nær sagt som et hvitt laken, i kneikene ved Tryvann, kom årets pornografisak. På noen dager var boken «Uten en tråd» ikke lenger å oppdrive (som det så sjelden heter i juleflommen), Jens Bjørneboe hadde stått frem som verkets forfatter, og man fylket seg fnysende til strid — for og imot politiets aksjon.

Svært mange av oss sukket litt oppgitt, vi skulle så gjerne sluppet dette maset. Det er faktisk andre ting å beskjeffige seg med akkurat nå.

Men, altså:

Vi tror ikke det finnes noen enkel løsning på disse sakene — hverken i retning av en uinnskrenket trykkefrihet som øyensynlig noen naive sjeler og enkelte hardkokte forretningsmenn kan tenke seg — eller i den motsatte retning: at vi med lov i hånd nekter forfatterne å skildre menneskenes intime virkelighet.

Det er ikke lenger tilbake enn i forrige nummer av «St. Olav» at en kjent kvinnelig litteraturforsker svarte på et spørsmål om den «erotiske realisme» i litteraturen med følgende ord:

«— Også her tror jeg at kritikerens estetiske målestokk tjener den moralske målestokk et langt stykke på vei, fordi tendensen til å dvele ved det rent fysisk erotiske svært ofte er ukunstnerisk betinget. I en roman som Claude Simons «Veien til Flandern» ser man derimot et eksempel på at skildringer av det seksuelle trer inn som en meningsfylt del av en kunstnerisk helhet. Derfor virker boken kysk og lite sjokkerende, på tross av sine realistiske skildringer av slike ting.»

Vi er enig. De sterke skildringer i for eksempel Claude Simons bok er så absolutt ikke «hengt på» for å øke salget av boken, men trer frem som en helt nødvendig del av skildringen.

På den annen side: «Uten en tråd». Riksadvokaten karakteriserer boken «som en eneste kommersiell pornografisk skildring». Han vil legge den på rettens bord.

Hvis riksadvokatens vurdering er riktig — vi kan for øyeblikket ikke selv vurdere innholdet da den altså «er revet bort» — har vi å gjøre med det samme innfløkte problem som før:

Hvem skal vurdere hva som er hva? Hvordan skal Simon sikres mot leselystne politimenn? Og hvordan skal fremtidens Bjørneboe'r plukkes ut?

Jo klarere en rettsavgjørelse kan streke opp disse tingene, jo bedre er vi alle tjent med det.

Inntil da bør bl. a. kristne mennesker vokte seg vel for å ønske seg tilbake til de dager hvor det bare var «gode» bøker.

Vi kommer ikke dit igjen. Vi må isteden snart lære å se forskjell — for eksempel på en film som «Tystnaden», en bok som «Veien til Flandern» osv. — og «de ukjente» forfatteres sprell.

Før vi ser forskjell, har vi ikke noe som fjernt minner om et forsvar mot pornobølgen engang.

Broder Andreas.

EN BREVVVEKSLING

Oslo, 29. september 1966.

Hr. biskop Gran.

I «St. Olav» nr. 17 for ifjor, (11. september 1965) er gitt et referat av Deres foredrag på et møte for katolske ungdomsledere på Hadeland i august 1965. Der heter det i referatet (på s. 271).

Den dialogerende ikke-katolske part må kunne se oss inn i øynene og ikke finne uigjennomtrengelige forheng som skjuler de egentlige hensikter: nemlig å gjøre alle til katolikker.

Dette referat av Deres uttalelser er sitert av professor Carl Fr. Wisløff i hans nylig utkomne brosjyre om «Vaticanum II» (Credo forlag, Oslo 1966, s. 25 f.) — og er derfra begynt å vandre ut i den kristelige presse i den lutherske kirke hos oss som et autoritativt uttrykk for at den romersk-katolske kirke med dialogen med andre kirkesamfunn ønsker å gjøre alle til katolikker.

Personlig synes jeg at denne uttalelse (som jeg er klar over er sam-

mentrengt i referatet) må stå i sterk motsetning til begynnelsen av Deres foredrag, hvor De iflg. referatet nevnte som et tidligere stadium at man forsøkte «å vinne anderledestroende kristne over til ens egen leir» — hvis

altså Deres uttalelse skal forstås slik professor Wisløff og hans følgesvenner gjør.

Det forekommer meg imidlertid ut fra sammenhengen i referatet at satsen: «nemlig å gjøre alle til katolikker» også kan tolkes som «den skjulte hensikt» i en hypotetisk «fordektshetssituasjon» som De tegner opp og tar avstand fra. Jeg ville derfor sette pris på om De kunne gi en redegjørelse for hvorvidt denne sats skal forstås hypotetisk, som ledd i en situasjon De tar avstand fra — eller om den svarer til og gir uttrykk for Deres faktiske mening om den økumeniske dialogs hensikt, slik professor Wisløff har oppfattet den. Jeg ville også sette pris på om det eventuelt var anledning til å offentliggjøre Deres redegjørelse.

Unnskyld at jeg opptar Dem med dette, men saken har betydning for vår indrekirkelige debatt om holdningen til den romersk-katolske kirke etter Vatikankonsilet.

Ærbødigst, Deres

Peter Wilhelm Bockman.

1. oktober 1966.

Universitetsstipendiat P. W. Bockman,
Hovindvn. 17,
Oslo 5.

Kjære pastor Bockman,

Takk for Deres brev av 29. september og for at De gjorde meg oppmerksom på saksforholdet.

Jeg har slått opp i St. Olav for å se om jeg var riktig sitert og forsåvidt er saken i orden. Jeg vil gjerne medgi at løsrevet fra sammenhengen kan setningen forstås dithen den er blitt tolket, et trist bevis på hvor forsiktig man bør være. I virkeligheten er setningen ment å uttrykke presis det motsatte, nemlig at den dialogerende ikke-katolske part må kunne se oss i øynene og møte et åpent blikk, som reelt er åpent fordi vi ikke ønsker å misbruke den økumeniske dialog i noe proselyttmakeris tjeneste. Jeg vil gjerne strekke meg så langt til å anta at professor Carl Fr. Wisløff har vært i god tro når han bruker mitt foredrag på denne måten, men ville gjerne at det skulle komme for offentligheten at det dreier seg om en misforståelse. Forøvrig vil jeg nok si at en alminde-

lig lesning av mitt foredrag og også noenlunde kjennskap til Vatikankonsilets tekster vil utelukke en slik interpretasjon som den som tillegges meg, slik De forøvrig selv antyder i Deres brev.

Jeg hører gjerne fra Dem igjen om hvorledes De har tenkt å la dette komme offentligheten til gode.

Med takk og vennlig hilsen

Deres hengivne

John W. Gran

Teologkongress i Rom

Hele 1 200 teologer har vært samlet i Rom for å drøfte og definere Kirkens teologi i lys av det annet Vatikankonsil. Møtet ble av observatører karakterisert som det viktigste spesialistmøte på det teologiske felt i de siste tyve år, og deltagerne fikk et budskap fra paven.

En medarbeider i den britiske avisen «Catholic Herald» sier i en av sine reportasjer at kongressen markerte slutten på motsetningene mellom «progressive og konservative» og begynnelsen på en ny teologisk epoke. I et foredrag under møtet sa professor Ratzinger fra Tübingen bl. a. at teologene under Konsilet måtte velge mellom to syn og så forsvare sine posisjoner. Men det vil være feil å holde fast ved en slik oppdeling, fremholdt han.

GUD TALER

AV ANDRE BRIEN

Kristus sier rett ut: Troen er ikke noe som anbefales, men noe som man er forpliktet til. «Gå ut i all verden, forkynt Evangeliet for all skapning. Den som tror skal bli frelst, den som ikke tror skal bli fordømt.» Dette er et krav som mange av våre samtidige finner urimelig. De kan så godt forstå en moralsk forpliktelse til å handle på en bestemt måte, men de ser ikke hvordan det kan være mulig å *forlange* tro. Det står ikke i min makt å tro, sier de, jeg kan nok ønske det, men jeg klarer det ikke. Dessuten ser jeg rundt omkring meg folk som tror og folk som ikke tror, så stor forskjell er det i grunnen ikke mellom dem. Forandrer troen så mye i et menneskeliv?

Andre stiller seg enda mer kritisk til Kristi strenge ord. Hvorfor skulle vi tro? sier de. Er det ikke bedre med viten enn med tro? Før i tiden kunne det kanskje være bra at folk slukte en masse beretninger og holdt dem for sanne — i våre dager skal vi bare regne som sant det som vi selv har kunnet komme fram til og som vi kan kontrollere. Troens tidsalder er forbi, vi er i videnskapens og teknikkens tid: mennesket må selv dømme om noe er sant eller usant.

På den måten kan troen virke som en ren følelsesak for enkelte, for andre som en fornærmelse mot all fornuft. Men Kristus selv fremstilte troen som *livets vei*.

Hva gjelder det egentlig? Mon det ikke er å kjenne Gud? Og det vil egentlig si at det gjelder å nærme seg livets dypeste hemmelighet.

La oss begynne med en sammenligning: Hvordan kjenner vi andre mennesker? Vel, vi kjenner dem først psykologisk, biologisk, sociologisk. Men alt dette lærer oss bare noe om mennesket helt generelt. De mennesker som vi står i et virkelig forhold til kjenner vi nok ad andre veier: vi kjenner deres karaktertrekk og deres personlighet fordi vi har talt med dem. Når vi står overfor et menneske som er taust, vet vi lite om det. Vi kjenner dem vi elsker i deres særpreg i samme grad som de snakker til oss. Hvert menneske er en ukjent og utilgjengelig verden: vi vet så lite om de vi omgås hver eneste dag. Skal det virkelig være personlig kontakt mellom dem og oss må de *si* noe, de må gi oss en anelse om det dypeste som rører seg i deres sinn.

Likevel, skal det bli en samtale mellom to mennesker, er det ikke nok at den ene taler oppriktig. Det er også nødvendig

at den annen tar imot hans ord. Midt i den daglige flom av ord som vi alle presterer (uten at det er noen særlig mening med den), sier vi også alle av og til noen ord som virkelig er en bro vi slår ut mot våre medmenneskers forståelse. Skal vi oppfatte *slike* ord fra andre må vi lytte. Det er først når vi har begynt å lytte etter slike ord at vi begynner et fellesskap med mening, at vi oppdager kjærlighetens dimensjon.

Vi kan også dessverre nekte å motta de ord som andre mennesker forsøker å bryte ut av sin ensomhet med. Vi vil ikke bli forstyrret og forandre våre vaner. Vi må nemlig leve anderledes om vi skal oppdage andres nød, andres håp, andres tanker. For vi foretrekker ofte å lukke øyne og ører. De som søker kontakt med oss føler seg nedslått, de når ikke frem til oss, de synes at det beste i dem er trukket på. Etter flere forsøk på å få kontakt, er de ulykkeligere enn før.

Ingen av oss er uten erfaring på dette området. Noen viktige ting vi sa i en eller annen anledning ble virkelig hørt, vi nådde frem. Andre ganger møtte vi bare tilbakeholdenhet eller opposisjon, og vi trakk oss tilbake i en ennå sårere ensomhet.

Disse ting har en direkte sammenheng med troen. Hvis man ikke har forstått hvordan mennesker forsøker å snakke om det dypeste i seg selv *for endelig å bli kjent*, har man heller ikke forstått hva Guds ord er. Guds ord er nemlig også et uttrykk for et skjult nærvær og for en hemmelighet som Gud lengter etter å kunne meddele oss. Ved sitt ord utsier Gud seg selv, han åpenbarer seg, han tar bort det sløret som hindret oss i å se hvem han er. Han sender oss Kris-

(Forts. side 319)

LITTERATUR

Innvendinger mot den kristne tro, ved D. M. MacKinnon, H. A. Williams, A. R. Vidler og J. S. Bezzant. 115 s. Innvendinger mot katolisismen, ved M. Goffin, John M. Todd, F. Roberts, H. P. R. Finberg, R. Haughton, G. F. Pollard og T. D. Roberts. 222 s. Begge hos Cappelen, Oslo 1966.

Fire anglikanske teologer skriver om den kristne tro. Syv katolikker, og derav en erkebiskop (T. D. Roberts), skriver om katolisismen.

Forlaget betegner begge bøkene som «innlegg i dagens debatt som intet våkent, tenkende menneske kommer utenom». Det er å ta munnen for full, men det er sant at disse bøker vidner om et kritisk behov hos de kristne som intet våkent og tenkende menneske kan se bort fra.

De to bøker er innbyrdes meget forskjellige. Innvendingene mot den kristne tro er reist av anglikanske teologer som ikke angriper noen spesiell kirke, ikke engang deres egen, men en gjengs oppfatning av kristendommen støttet av de fleste kirkesamfunn. Innvendingene mot katolisismen rettes — med tydelig adresse — til et bestemt kirkesamfunn med håp om å bli hørt.

Følgelig er den ånd boken om katolisismen blir lest i, av stor betydning. Og en anmeldelse som ikke kan følge samtlige bidragsydere i deres forskjellige og mangesidige tankeganger, bør i hvert fall advare de eventuelle lesere mot å reagere på innleggene ut fra en innstilling som intet har med boken å gjøre. Enkelte vil søke bekreftelse for sin skeptiske holdning overfor alt romersk eller katolsk. Andre vil merke seg enkelte kjetterske meninger for lettere å kunne overhøre den berettigede protest. Andre igjen vil søke støtte for en eller annen kjepphest de har, eller teologisk veiledning der hvor det dreier seg om bevisst ensidige standpunkter. Benytter man seg av anledningen for å ta mål av sine egne, irrasjonelle og affektbetonte reaksjoner, kan man i hvert fall lære en hel del om seg selv. Og da vil man også lettere få utbytte av sin lesning.

Samtlige forfattere har hatt et felles mål, nemlig å oppfordre leseren til en samvittighetsfull prøving av eget trosgrunnlag. Dette burde kanskje helst skje ved rolig og lidenskapsløs orientering, men det kan også skje, som i disse to bøker, under insitament av temperamentsfulle oppgjør med gjengs tenkning.

AJR.

«TORDENSKJOLDS SOLDATER»

Under den nye foredragsserien «I Konsilets kjølvann» i Oslo Katolske Bispedømme, holdt biskop Gran 7. oktober i forbindelse med første foredrag en orientering. «St. Olav» tillater seg å gjengi noen få bruddstykker av biskopens innlegg:

Bispedømmet har ennå ikke nedsatt alle de utvalg Konsilet ønsket. Vi er en liten Kirke her hjemme og vårt problem det samme som Tordenskjolds: for få soldater. Men likesom Tordenskjold, gjør vi hva vi kan, og det er med takknemlighet at jeg konstaterer hvor villig våre trosfeller er til å stille seg til disposisjon. Denne villighet og innsatsvilje kan kanskje tilskrives Konsilets inspirasjon og således være en slags Konsilets førstegrøde herhjemme?

Jeg understreker at vi er takknemlige i Bispedømmet for den hjelp vi får, da særlig fra våre legfolk, til å bringe Konsilets målsetning nærmere sin virkeliggjørelse. Der er jo så meget å gjøre i denne Herrens vingård og arbeiderne ofte få og trette. Derfor er tanken med disse foredrag ikke bare å vise frem hva som blir gjort — ikke bare å la våre katolikker få et blikk bak kulissene — den er ment

også som en appell til større engasjement hos den enkelte gjennom større innsikt i problematikken og et utdypet kjennskap til behovene.

Kirkens ønske om en langt større kontakt med verden omkring den gjelder først og fremst dens egne barn. Det vi kanskje allermost trenger å vise dere er alt det som *ikke* blir gjort, men som skulle gjøres, ja, som skriker etter å bli gjort. Jeg tenker først og fremst på voksenopplæringen. I vårt hyrdebrev ifjor mente nordiske biskoper til aksjon på dette felt. Hvor gjerne skulle vi ikke ha vært i stand til å følge denne appell opp med et vel forberedt, konkret program. Til dette trenger vi ennå tid, krefter og kompetanse og villige mennesker med ideer og organisasjonstalent. Problemet trenger på, og jeg tror jeg kan si at det veier tungt på oss biskoper at vi på dette felt har så meget å ta igjen, alt mens tiden løper fra oss. Det er mitt håp at det skal lykkes oss i løpet av året å komme et vesentlig skritt nærmere løsningen for vårt bispedømmes vedkommende. I mellomtiden vil jeg anbefale alle tilstedeværende selv å tenke over dette spørsmål og skrive til bispedømmet eller til Legmannsrådet om de mener å ha en positiv

kontribusjon å komme med. Et annet problem, ennå uløst, er hvorledes det skal lykkes oss å gjøre de katolikker som lever utenfor Oslo-området delaktige i noe av alt det som skjer og utvikler seg i sentrum. Et omfangsrikt og presserende problem.

Den innsats den enkelte katolikk kan gjøre, alene og på eget initiativ, ved å fordype seg i og leve sin kristendom og derigjennom bringe den videre til andre, er stor, betydningsfull og nødvendig. Organisasjonsmessig byr det på få eller ingen problemer. Enhver legmann kan og bør være en apostel i sitt daglige liv.

Men der hvor det dreier seg om å bygge opp et system hvor planlegging og arbeidets og oppgavens fordeling er nødvendig, må vi gå langsomt frem; man kan ikke improvisere seg frem til gyldige arbeidsformer her, langt mindre til varige resultater.

Når vi, tross oppgavens størrelse og ansvarets tyngde, allikevel er glade og optimistiske, så er det fordi vi jo innerst inne vet at vi ikke står alene, men bare er brikker i et høyere spill; at ingen av oss er uerstattelige og at høstens herre er istand til å oppnå avling selv der hvor lite er sådd.

En
klovns
funder-
inger

uten har jo bare mistanken om at det lukter kål og kjøttkaker av manuskriptene min vært noe hemmende.

Jeg sitter i timevis nå og bare snuser på arkene.

En trøst har jeg dog, det er like livlig i andre land. Forleden fant jeg denne setning i et leserbrev i det danske *ugeblad*:

«Men da den samme «medarbeider» fortsetter med sine sædvanlige pindehuggerier om bagateller, der ikke kan have interesse for andre end ham selv, kan jeg ikke lenger tie. Havde jeg ikke kjendt ham personligt, ville jeg have troet at han er en åndsforladt kværlant.»

Det der beroliget meg faktisk litt. Det gjorde det. Det er ikke bare hos oss at man feker litt med armene for tiden. Ærlig talt er vel våre sinteste leserbrev som honning og honningkake sammenlignet med slike skumle antydninger om kverulanters åndsniivå.

Man fristes selvfølgelig i svake øyeblikk til å mene det samme hos oss, men vi sier ingenting. Finner ikke så lett dekkende ord heller.

Altså gode venn, jeg har tid til å sende deg noen linjer. I middagshvilen. Det kan hende den blir lenger enn vanlig.

Det står i virkeligheten bra til med meg selv om jeg har fått den uvanen med å skjelve på hendene i det siste. Helsen ellers er god, jeg mister nok en del hår, går ikke så godt heller kanskje, men humøret er fint. Min kone sier riktignok at jeg skriker så merkelig i søvne...

Nå, det står ihvert fall bra til.

Jeg er ved godt mot. Det er feilaktig å tro at jeg er så opptatt av disse brevene fordi jeg er snill eller eftergivende. Det er ikke det.

Hemmeligheten er at jeg helt fra guttedagene av har interessert meg for prinsippet med dampmaskiner. Du vet, systemet er slik at...

Vel.

Jeg imøteser det øyeblikk da Sirkus Barnum i USA kjøper meg opp, og lar meg forlyste et større publikum med mine klovnerier.

Et større — og sløvere — publikum.

AGE.

Kjære venn fra lykkeligere dager i andre manesjer.

Jeg har ikke fått skrevet før på grunn av alt oppstyret om de brevene. Dess-

GJØGLERNE

Graham Greene:
Gjøglerne.
Cappelens forlag.

Graham Greenes nye bok vil komme som en overraskelse for mange. Tross tittelen, hører romanen ikke til hans «underholdningsromaner», men til hans alvorlige produksjon. Rammen for boken er nok velkjent: — et tropeland, denne gangen øya Haiti, der handlingen utspilles i den for Greene typiske

klaustrofobiske atmosfære, sammensatt av trykkende hete og psykisk lede. — Men hovedpersonene gir seg ikke lenger av med teologiske dypsindigheter; med en ubetydelig unntagelse, møter vi ingen katolsk prest, og selve Gudsproblemet er nå rykket diskret i bakgrunnen. Mindre enn noensinne har vi unnskyldningen til å kalle denne romanen «katolsk». Tilsynelatende har boken intet med religion å

gjøre. — Tilsynelatende, for ved nærmere analyse dukker konturene til den gamle problematikken frem igjen, — synd, godhet som overlever den objektivt syndige handling, uskyld, meneskelig svakhet og endelig livets hverdag, — meningsfylt, meningsløst.

Romanen åpner med en presentasjon av passasjerene ombord på et nederlandsk skip på vei til Haiti. Det er hovedpersonen, utstyrt med det anonyme navn, Brown, som forteller. Han vender nå tilbake til øya etter et forgjeves forsøk på å selge det hotellet som moren, den frivole komtesse Villiers-Lascot, etterlot ham. Hjemkomsten betyr en halvt bitter gjenforening med elskerinne, ambassadørfruen, Madame Pineda. — Ombord på skibet er også andre personer med like anonyme navn som Brown: en Mr. Smith, tidligere amerikansk presidentkandidat, samt hustru, begge fanatiske forkjempere for vegetarianersaken; en Mr. Jones, sjarlatan, men sympatisk sådann, som har til hensikt å interessere Papa Docs korrupte regime med fordelaktige våpentilbud. — Inn i dette politistathelvet er det så Graham Greene sender sine hovedaktører, og der spiller de ut sine roller slik en ironisk tilfeldighet bringer dem sammen, og inntil den samme tilfeldighet skiller dem ad.

Det er en roman som tilsynelatende fører ut i tomheten, men den er allikevel ikke kynisk. Tvertimot, den handler om menneskets engasjement, — om de som lar seg gripe av livet og går inn for en sak. Likegyldig hvilken sak, — kommunisme, katolisisme, Voodoo religion, vegetarianersak, — bare en gir seg over til den, bare det er alvor. Opp mot disse stiller så Greene de andre, de som ikke lar seg engasjere, «the comedians», aktørene i tilværelsens komedieforestilling og for hvem livet forblir uten mening og uten mål. — Dette er bokens tema, og det behandles med stor diskresjon, slik at vi knapt nok merker hvordan forfatteren lar sine «spillere» litt etter litt engasjere i livets virkelige drama, inntil bare en blir stående utenfor, Brown, han som skal fortelle om de andre.

Som så mange av Greenes verker, innbyr også denne bok til andre fortolkninger. Den kan leses simpelthen som en velkonstruert og spennende roman. Den kan oppfattes som et særdeles

FOR BARN OG VOKSNE

AV SØSTER MARIE-LOUISE

1) KOM TILL MIG: En lärobok för de barn som bereds för den första kommunion.

54 sider. Pris tio kronor.

Katolsk Bokförlag och Petrus Daciaförlaget 1966
Den tyske originalteksten er utarbeidet av Adolf Exeler etter oppdrag av det biskoppelige generalvikariat i Münster.

Original tittel: Christus entgegen. Ein Bilderbuch für die häusliche Vorbereitung auf die rechtzeitige Erstkommunion.

2) KOM TILL MIG: Arbetshäfte. Pris kr. 1:—.
Trykt i samme forlag. En handledning till föräldras och lärares bruk är under utarbetande av Katolska Pedagogiska Nämnden, Villagatan 21, Stockholm Ö, tel. 20 71 46.

Mens den tyske utgaven er beregnet for foreldre som selv vil forberede sitt barn til den første hellige kommunion, er den svenske boken for barnet selv.

Bildene er de samme i begge bøkene, men teksten i den svenske boken er enklere og her og der litt forkortet, siden barnet selv skal bruke den som lærebok. — Boken virker meget tiltalende, særlig på grunn av de vakre fargerike bildene.

Boken skal meddele barnet det glade budskap, forkynne den store, fullkomne glede. Dette kommer allerede til syne i *bokens ytre* som er holdt i de glade fargene: gult — hvitt — rødt. To barn strekker sine armer mot solen: Kristus, som sier til dem: KOM TILL MIG.

Bildene er tegnet av ekteparet Ino og Paul Zimmermann. De er verdige og ekte i farge og linje og svarer således til innholdet. De fremhever det som er vesentlig i den bibelske teksten. Bildene er ikke bare illustrasjoner, men de har noe å forkynne, slik som budskapet i boken. De står i nær kontakt med teksten, siden de gjengir de trossannheter som skal meddeles. Bildene gir rikelig stoff til betraktning. En skal jo ikke bare se på dem, men de skal

(Forts. n. side)

effektivt angrep på et korrupt politisk regime. Den kan forstås som ennå en av Greenes analyser av et sykt kjærlighetsforhold. Forfatteren varierer den rike tematikk med mesterskap. Aldri rent teknisk har han skrevet bedre. Kan hende savner enkelte lesere noe av de tidligere bokens fortattede stemning. Skyldes det at Greene ikke lenger befatter seg direkte med religiøse problemer, eller at sentraltemaet ikke riktig fenger, eller at skildring av kjærlighetsforholdet mellom Brown og fru Pineda mangler intensitet? Skulle det ikke heller være uttrykk for en ny diskresjon fra Greenes side, og at det er *vi* som innbyes til å omstille oss og fornye vår forståelse for denne forfatter?

Oversettelsen virker naturlig og lettlest. Det vakre bokutstyr er gjort av Herman Bongard.

E. D.

tydes og betraktes. Barn i denne alderen er fremdeles svært avhengig av bilder. Derfor inneholder boken så mange av dem. Øynene skal se det som ørene hører. Bildene er et viktig element i katekesen. De skal forkynne tros sannheter og på denne måten supplere ordets forkynnelse.

På noen steder i boken er det satt inn mindre bilder i de store bildene, f. eks. side 34, der Jesus sier til apostlene: Gå ut i all verden... og døb dem... Disse bildene skal hjelpe til med å bygge bro fra den bibelske beretning til de liturgiske handlingene i dag.

Etter en kort beretning om skapelsen og syndefallet, inneholder boken de tekster fra den Nye Testament som danner et tilstrekkelig grunnlag for en god forberedelse til mottagelsen av botens og Alterets hellige sakrament.

Bokens annen del gir en kort forklaring av de enkelte messedelene og avsluttes med de to kapitlene:

Vem får gå till kommunion?

Hur ofta får man gå till kommunionen?

Sist i boken står Herrens bønn og den apostoliske trosbekjennelse. Boken er ikke utelukkende bibelhistorie; den er en religionsbok. Først i 10—11 årsalderen blir barnet i stand til abstrakt tenkning og kan så begynne med utelukkende katekismusundervisning. Derfor har man i bo-

ken: «Kom till mig» knyttet til de enkelte bibelske beretninger bare slike katekismussannheter som kan komme i betraktning for barn i denne alder.

Valget av de bibelske beretninger er truffet med henblikk på barnets forberedelse til den første hellige kommunion. Disse bibeltekster er forkortet og forenklet, men de ligger så nær som mulig opp til teksten i Den hellige skrift. Barnet møter i disse korte bibelske beretninger virkelig Guds Ord.

Under hver perikope står det noen tekster trykt i rødt. Disse skal huskes eller leses utenat. Det er en bønn, en salme, en liturgisk tekst eller en trosartikkel. I den bibelske beretning har vi hørt Guds Ord. Nå er det opp til oss å svare Gud på hans tiltale. Og det mest verdige svar vi kan gi Gud, det er bønningen, om den så har form av en salme eller en liturgisk tekst. Disse tekstene, trykt i rødt, skal hjelpe barnet til å svare Gud i ord eller gjerning. De skal tjene som innøving i troen. Læreinholdet i boken krystalliserer seg i trosartiklene. Hver læresetning blir belyst av den tilsvarende bibeltekst.

Noen vil kanskje stusse ved at de i boken ikke finner en mer direkte «kommunion- og skrifteforberedelse». Men forberedelsen til den første hellige kommunion er i grunnen ikke noe annet enn innføringen i den hellige messe. Kommunionundervisning er eukaristiundervisning. I motsetning til den tyske utgaven har den svenske likevel et tillegg med en forklaring av messens forskjellige deler og de to kapitlene:

Vem får gå till kommunion?

Hur ofta får man gå till kommunionen?

Forklaringen av messedelene i boken er utmerket, men den er vel for deltaljert for barn i 8—9 årsalderen.

Kommunionundervisningen på sidene 48—51 er meget god og livsnær. Den fremhever som det vesentligste at den hellige messe er et familiemåltid, at vi blir ett med Kristus i den hellige kommunion og ett med alle dem som spiser av det samme himmelske brød.

Botens sakrament derimot blir ikke omtalt så inngående. Foruten lære-enhetene med de bibelske beretningene som skal danne grunnlaget for forberedelsen til det første skriftemål, fins det i tillegget bare et kort avsnitt om botens sakrament. Her vil noen kanskje savne en mer praktisk veiledning. Det er vel for å råde bot på dette at skriftemålet blir behandlet mer inngående i et særskilt

Arbetshefte til boken: KOM TILL MIG.

Arbeidsheftet inneholder tegne- og utfyllingsoppgaver. Der er spørsmål barnet kan svare på, og det blir oppmuntret til selv å formulere en bønn. Boken har repetisjonsoppgaver, forklarer nye ord og begreper, og der fins et kart over Det hellige land.

Hvis boken skal være for kommunionbarn, må en jo regne med at det er barn i 8—9 årsalderen. Da er flere av oppgavene i boken vel vanskelige for dem, særlig nr. 1 side 6, der barna skal tegne inn de forskjellige landsdelene, og nr. 2 side 17, der barna skal plassere byer på kartet. Barn i denne alderen er neppe modne for geografiske begreper.

Likevel er både arbeidsheftet og boken utmerkede hjelpemidler for barnet til å bli kjent med sin religion og til å bli glad i den. Forfatteren fortjener stor takk for dette arbeidet.

Vi skulle ønske at vi snart fikk lignende bøker på norsk, noe som vi har savnet lenge. «KOM TILL MIG» er et verk for seg selv. Derfor skulle vi foretrekke å få trykt andre religionsbøker, og det for hvert klasstrinn. Disse bøker bør bygge på hverandre.

IKKE BRUDD —

(Forts. fra side 307)

tvil om at en slik dialog kunne fremme en sunn utvikling av det katolske trosliv, har den katolske kirke nu uttalt et helhjertet ja. Den har ikke lovet å miste sin identitet av den grunn. Så meget er sikkert.

Det vil si at den katolske kirke ikke er blitt protestantisk (protestanter kan selvsagt ønske at den skulle bli det, de kan neppe forlange det). Det er i pakt med sin tradisjon at den har fornyet seg, men for å gjøre det har den lyttet til andre kristne kirkesamfunn. Det nye fortegn er katolsk, men skyldes blant andre faktorer den økumeniske bevegelse. Kirken er tro mot seg selv, men den er blitt seg bevisst at den på den ene side trenger verden, på den annen enhver gnist av sann kristendom som er å oppdrive på jorden.

AJR.

Konsildokumenter

En rekke ikke-katolikker studerer nå grundig Vatikankonsilets dekreter og konstitusjoner. Bør ikke alle katolikker gjøre det samme så det kan bli samtale og diskusjon?

De følgende syv hefter foreligger nå på norsk, og det åttende — Om de katolske østkirker — vil komme senere i høst.

1. Den katolske kirke og de kristnes enhet,	kr. 5,00
2. Gudstjenestens fornyelse, (2. opplag)	kr. 5,50
3. Legfolkets apostolat	kr. 5,00
4. Kirken, (2. opplag)	kr. 7,00
5. Kirken i verden av i dag	kr. 8,00
6. Om Guds åpenbaring	kr. 4,00
7. Om de ikke-kristne religioner, Om religionsfriheten	kr. 5,00

ST. OLAV FORLAG, Akersvn. 5, Oslo 1.

Tlf. 42 31 70

«Bær hverandres byrder», Gal. 6,2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

Kontaktklubben for eldre og enslige

åpent hus hver onsdag fra kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

LESERNE SKRIVER

Hr. redaktør!

Det ville vært heldig, tror jeg, om man i artikkelen om de spredte og ofte ensomme katolske kristne i Hamar sogn hadde unnlatt å bruke ordet Diaspora. For vel er katolikkene en bitte liten minoritet i Norge og bor meget spredt, men deres situasjon kan dog ikke sammenlignes med jødernes diaspora. Når de kom ut fra sine synagoger kunne de møte datidens ville, hedenske offerfester. Når vi katolikker kommer ut av våre kirker, møter vi våre brødre, de lutherske kristne, som kommer fra sine gudstjenester hvor de har lest det samme evangelium, hørt prekenen og mottatt nadverden. Det vi har

felles med dem er uendelig meget viktigere enn det som skiller oss fra dem.

Hamar sogn er ikke et «stort område med få mennesker» som det står i St. Olav. Bare Hedmark fylke har 176 434 innbyggere!

Jeg vet at det kan være ensomt å være katolikk i Norge. Det har vi vel alle erfart. Men meget avhenger av vår egen innstilling; den som selv prøver å vise tillit og kjærlighet, blir ofte overveldet av den spontane varme og medmenneskelighet hos våre lutherske medkristne.

Vi har så lett for å glemme at kristent fellesskap alltid primært avhenger av vår kjærlighet til vår neste: av *vår* kjærlighet først og fremst — ikke av hans. Og vårt samfunn i Kristus er et samfunn med alle som hører ham til. Når vi har foldet våre hender til bønn, burde det være en ren refleksbevegelse å rekke dem ut til de andre.

Nina Prytz.

KONSILET — (Forts. fra side 309)

å gi inntrykk av at alt er blitt bestemt på forhånd av den romerske kurie».

Caprile mener at disse motsetninger var meget dypere enn bare en divergens om kirkemøtets organisasjon: det gjaldt selve meningen med og beileiligheten av et konsil. Den 4. januar 1951 ba sentralkommisjonen paven om en avgjørelse: han ga ordre om å skrinlegge prosjektet. Det forarbeidet som var blitt gjort har imidlertid ikke vært uten innflytelse på Pius XII's rundskrivelse *Humani Generis*, og Johannes XXIII har gitt den første forberedende kommisjon til Vatikan II tillatelse til å gjøre seg kjent med innholdet av disse skjemaer.

Caprile avslutter sin artikkel ved å antyde — uten å insistere — at disse planer var inspirert av en ganske annen ånd enn det forslag som ble fremmet av Johannes XXIII: biskopene ble ikke rådspurt, og om de var blitt det, så skulle det være ifølge

(Forts. n. side)

Nye bøker kommer nå inn - Kjøp dem hos oss!

Nye grammofonplater kommer også — Bl. a. MISA CRIOLLA, messens fem faste deler pluss juleevangeliet i en betagende argentinsk folkloreutgave. Mono eller stereo kr. 38,50.

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersvn. 5,

Oslo 1. - Tlf. 42 31 70.

MARIAKONGREGASJONEN, Oslo.

Onsdag 2. november: Medlemmene tar del i aftenmessens kl. 19. Deretter samvær i foreningslokalet.

PAKKEAUKSJON.

Damene bes godhetsfullt bringe med pakke.

VELKOMMEN.

Oslo Katolske Bibliotek

Akersvn. 5, Oslo. - Tlf. 41 04 41.

Åpent hver dag unntatt lørdag kl. 11-13

Mandag—Onsdag—Fredag også fra kl. 17—19.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Enerhauggt. 4

Kontortid 12—13
mand., onsd., fred.

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	} Arendal
Lunden Kloster	
St. Elisabethsøstrenes	} Bergen
Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	} Drammen
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	} Hammerfest
Marias Minde	
St. Franciskusøstre-	} Hønefoss
nes Moderhus	
Øyenklinikken	} Lillestrøm
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Tromsø
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikael's Kirke	} Trondheim
St. Mikael's Prestegård	
St. Theresia Hosp.	} Tønsberg
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Tønsberg
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	} Tønsberg
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs Kirke,	
Bispegården	
St. Olavs kirke	} Tønsberg
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

planene i meget liten målestokk; forberedelsene ble «så å si utelukkende betrodd medlemmer av den romerske kurie, og de forskjellige teologiske retninger var følgelig lite representert. Målsetningen var hovedsakelig å advare mot vranglærer eller forkaste læremessige avvikelser. Dette fremgår av de dokumenter som skulle utarbeides eller som ble delvis utarbeidet».

Det spør, sier forfatteren, om det hele ikke hadde utviklet seg på en helt annen måte, takket være nye rådslagninger og en bredere deltagelse i forarbeidet.

«En rekke elementer tydet allerede på følsomhet overfor vår tids problemer». Man skal ikke — og det er Capriles konklusjon — bruke den nåværende situasjon som målestokk for det som er forbi. La oss snarere beundre det guddommelige forsyn som har latt «tiden modnes langsomt».

I en annen artikkel (Civiltà Cattolica, 2. juli) gir pater Caprile enkelte opplysninger om enda tidligere konsilplaner. I 1922 om våren hadde Pius XI overveiet å ta opp igjen Det 1. Vatikankonsil. Han innhentet betenkninger hos en dominikaner (Hugon), en jesuitt (Tacchi-Venturi), Lépicier og Bianchi Cagliesi. Syv forslag til utkast var resultatet av disse overveielser: flere av dem var langt forut for sin tid. Den nye vending i forholdet mellom Vatikanet og Italia, som skulle bli stadfestet ved Lateranpakten, førte til utsettelse av disse planer.

FIRE — (Forts. fra side 310)

motiv. «The War Game» sier dette uhyrlige, lavmælt som bare briter kan gjøre det men uten underslag. Fordi det *må* sies, og fordi uhyggelig meget av det som ytres om atomkrigens mulighet, etter filmen å dømme også på angivelig «faglig» hold, er preget av den mest innlysende uvirkelighet.

Et «skremmebilde»? Ja — men det er *virkeligheten* som skremmer. Det er moralsk sett at atomkrigen er en «umulig» krig. Fysisk, teknisk er den så mulig at den er forberedt og alarm-klar inntil minste detalj. Allerede skimter vi konturene av dens psykologiske mulighet — når den «konvensjonelle» krig blir het nok. Der er ingen overbevisende garantier for at — den paranoide galskap allerede utelukket — det rasjonelle sjangsespill i vår tids maktpolitikk nødvendigvis utelukker en angivelig «begrenset» atomkrig som et fristende eksperiment. Den moralske umulighet — nylig uttrykt i inn-trengende advarsler fra folkerettens og kristentroens høyeste moralske autoriteter, FNs generalsekretær U Thant og pave Paul VI — teller den i generalstabene? I den makabre filmsatire «Dr. Strange-love» foldet atom-soppene seg ut til de mest smektende toner: *Some day we shall meet again...* etter et beskt oppgjør med vår tids politiske og militære galskap. Man lo — som et mørkeredd barn plystrer seg mot til, i mørket. Dette var dikt — virkeligheten er en annen. Er den? «The War Game» kaller bare på et menneskes tårer.

STAVANGER

MOES AKTIETRYKKERI

Stavanger

TEKNISK BUREAU A/S

Tlf. 27 000 - Stavanger

GULLKANT

kaffe

fra

FRED. HANSEN

JOHAN FOSSE

Musikkforretning

STAVANGER

FREDRIKSTAD

KJENTE
FREDRIKSTAD-
FIRMAER

Norske Fina ^{A/S}
Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreoljer

FREDRIKSTAD TLF. 5 820
TØNSBERG » 12 371

C. HANSSENS
Trykkeri og Bokbinderi
Tlf. 13 056
FREDRIKSTAD

KÅRE KRISTIANSEN
Fiskeforretning
Telefon 13 190

Byens spesialforretning

Olsson
TAPÉT OG GULVBELEGG

Agentgt. 2 - Tlf. 17 080

Andr. Panne &
Kontormaskiner - Kontorutstyr
Storgt. 4 - Fredrikstad
Tlf. 12 945

EDVARDSEN & NORHEIM A/S

Autorisert Installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

O. Henriksens Sønner

Aut. Rørleggere og Rørhandel

Etabl. 1904

FREDRIKSTAD

Sentralbord 15 840

GAVE TIL FN

Pave Paul har gitt en ring og et diamanbesatt kors til FN's arbeide under sitt besøk i New York ifjor. Juvelene skal nå selges på auksjon og verdien anslås til 150 000 dollar. Paven har bestemt at pengene skal brukes til fordel for de sultne i verden.

GUD TALER — (Forts. fra side 313)

tus som er hans levende ord. I ham sier han oss hvem han er, hva han vil, hva han elsker.

Å tro er å motta dette ord, det er å la det bli sannhet i oss og å la Guds kjærlighet som overgår all kunnskap lyde i våre hjerter. Om vi bare vil være stille og lytte til Gud som taler, hører vi ham selv si oss sine planer og sine forventninger.

Som kjærligheten er troen et liv man er to om. Den lærer oss å kjenne hva Gud

vil og ønsker, den lærer oss å se hvordan Gud betrakter verden og gir oss innsikt i hans visdom.

Man kan vende det døde øret også til Guds ord, på samme måte som man kan forskanse seg mot et annet menneskes lengsel etter å meddele seg: det er vantroen. Gud taler og jeg hører ikke, jeg forbyr ordet å vekke noen gjenklang i mitt liv. Å kjenne Gud er å la oss belære av ham og føres inn i hans fortrolighet. Føler vi oss fremmede for Gud er det fordi Guds ord egentlig ennå ikke er blitt forkynt for oss, ikke har nådd frem til våre hjerter — og det er ikke nødvendigvis alltid vår egen skyld. Eller det er kanskje fordi vi er redde for at det skulle forstyrre oss?

Tro er lydhørhet mot Gud, den er ikke en følelse. Vel kan vi ikke kjenne Gud uten å elske ham — vi lytter egentlig bare til den vi elsker. Men det betyr ikke at vi opplever troen som et oppbud av følelser, det betyr bare at sinnet er vendt mot ham og er mottagelig for ham: det er en form for kjærlighet som ligger dypere i oss enn følelsene.

Troen er heller ikke en uverdigg oppgivelse av fornuften. Hadde Gud ikke talt til oss, kunne vi riktignok ikke vite hvem han er. Men når han nu har talt, er det fornuftig av oss å høre på ham. Det kan aldri være under vår verdighet å høre på en som taler og som sier oss ting som ellers alltid ville forbli skjult for oss om han holdt seg for seg selv.

BERGEN

T. Beyer

BOK- OG PAPIRHANDEL AKSJESELSKAP

Strangt. 4 - Telefon 15020 - Bergen

Eches Papirhandel

NYGÅRDSGT. 19

BERGEN

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110   Telegramadresse: <Kjell>

<p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: center;">SKAL DE BYGGE,</p> <p style="text-align: center;"><i>da henvend Dem</i></p> <p style="text-align: center;"><i>til oss om glassarbeidet.</i></p> <p style="text-align: center;">DIDR. ANDERSEN & SØN A/S</p> <p style="text-align: center;">Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090</p>	<p style="text-align: center;">Johan H.</p> <p style="text-align: center;">BENTZON</p> <p style="text-align: center;">A/S</p> <p style="text-align: center;">En gros - Telefon 10 106</p> <hr/> <p style="text-align: center;">FLYGEL - PIANO ORGELFABRIKK</p> <p style="text-align: center;"><i>Jacob Knudsen</i></p> <p style="text-align: center;">BERGEN</p>
<p>HOPSDAL & DAHL A/S</p> <p>Aut. Installatør, Radio- og Utstysforretning</p> <p>TORNØEGÅRDEN - BERGEN</p>	<p>K. & J. SOLHEIM</p> <p>Kjøtt - Pålegg - Delikatesser</p> <p>Egen Pølsefabrikk</p> <p>Solheimgt. 25</p> <p>Tlf. 99 016 Bergen</p>

MØHLENPRIS BAKERI

S. Aakre

Tlf. 11 616

1/5 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

FORSIKRINGS- og PENSJONSELSKAPET

VEITA

STIFTET 1880

SAMMENSLUTTET MED

ÆOLUS OG *Bergens Brand*

SVERRE W MONSEN S

MANUFATURVARER - SENGEUTSTYR

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

Joh. Weydahl 1/2

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE
og
HERMETIKK
en gros

OSLO

*Våre annonsører
er gode firmaer!*

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

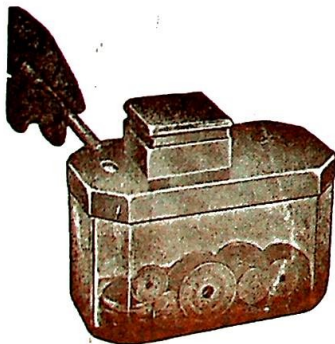
KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« KLAR »

Fåes i banker over hele landet

TÅSEN BOK OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernb. Getzgate 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

WISBECH
ARTISELSKAP

MAJORSTUA - OSLO
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsv. 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

Jens J. Andersen
TØYENGT. 2, Oslo

Melitta
KAFFEFILTER

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE

DRØYERE KAFFE

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90